

1. Nr inwentarza: 9117
2. Autor/rzy: Jean Baptiste Racine
3. **Tytuł egzemplarza: Fedra**
4. Inne wersje tytułu (wg afisza):
5. Tytuł oryginalny: Phedre
6. Autor przekładu: Tadeusz Żeleński (Boy)
7. Współpraca (autor adaptacji):
8. Słowa kluczowe: Jean Racine, klasycyzm francuski, rękopis, przekład, cenzura
9. Data, miejsce, rok wydania [druki]: Biblioteka Boy'a, Warszawa, Smolna 11, brw (przed 1938)
10. Data utworzenia egzemplarza teatralnego: 1937
11. Typ zasobu: druk, egzemplarz teatralny
12. Oznaczenia, pieczęcie: Pieczęcie: Teatr Miejski w Krakowie, Biblioteka Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie
13. Noty (obsada, skreślenia): obsada, skreślenia i notatki ołówkiem czarnym, czerwonym, zielonym, różowym i niebieskim oraz atramentem czarnym, rysunki sytuacyjne i postaci, rysunki scenografii, dedykacje: „Znakomitej polskiej Fedrze wdzięczny reżyser 6.IV.1938”, „Pani Zofii Jaroszewskiej ten brudny i zniszczony egzemplarz jako wspomnienie ciężkiej i owocnej pracy pozwalam sobie ofiarować – reżyser. – 3.IV.1939 r.”
14. Język: polski
15. Opis fizyczny: s. 98, 203 x 140 mm
16. Lokalizacja oryginału: Archiwum Artystyczne i Biblioteka Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie
17. Prawa: domena publiczna
18. Inscenizacje powiązane:
 - a) Teatr, scena: Teatr Miejski im. Juliusza Słowackiego, Kraków
 - b) Data/y premier/y: prem. 6.04.1938
 - c) Reżyseria („inscenizacja”): Karol Frycz

d) Scenografia/kostiumy („oprawa dekoracyjna”): Karol Frycz; „kostiumy wykonane w Pracowniach Teatralnych” (wg afisza), projekty kostiumów: Karol Frycz (wg inf. w „Czasie” 1938 nr 93)

e) Autor muzyki:

f) Obsada/y:

Obsada z 6 IV 1938 (wg afisza z premiery):

Tezeusz, syn Egeja, król Aten – Wacław Nowakowski

Fedra, żona Tezeusza, córka Minosa i Pasifae – Zofia Jaroszevska

Hipolit, syn Tezeusza i Antiopy, królowej Amazonek – Stefan Czajkowski

Arycja, księżniczka królewskiej krwi ateńskiej – Jadwiga Kopijowska¹ / Irena Starkówna

Teramenes, ochmistrz Hipolita – Włodzimierz Macherski

Enona, piastunka i powiernica Fedry – Antonina Klońska

Ismena, powiernica Arycji – Maria Kierzkowa

Panope, jedna z dwerek Fedry – Maria Bednarska

g) Identyfikacja ingerencji (autorzy ingerencji, rodzaj – np. suflerskie, reżyserskie, inspicjenta): rola Zofii Jaroszevskiej, uwagi reżyserskie i rysunki Karola Frycza; egzemplarz reżyserski (zob. opis)

h) Opis powiązanych inscenizacji :

Przedstawienie *Fedry* w Krakowie w 1938 było pierwszą inscenizacją tego dramatu po ponad pięćdziesięciu latach (czyli po spektaklu z 1873 roku z Antoniną Hoffmann jako Fedrą), a pierwszym w przekładzie Boya-Żeleńskiego. Premierę poprzedził odczyt Boya pt. „Fedra, męczennica miłości”, dany 4 kwietnia w sali Starego Teatru, a ilustrowany deklamacjami Zofii Jaroszevskiej. W dniu spektaklu w IKC-u ukazał się też artykuł Boya pt. *Podszewki klasyków (z powodu wystawienia „Fedry”)*, mający przygotować publiczność do odbioru dramatu Racine’a. Egzemplarz reżyserski Frycza (wydanie drukowane *Fedry* w serii „Biblioteka Boya”) jest dobitnym świadectwem jego pracy nad inscenizacją pod wpływem przekładu Boya i jego uwag wstępnych (wskazują na to m.in. podkreślenia istotnych spostrzeżeń ze wstępu tłumacza, dotyczących interpretacji dramatu Racine’a). Niezwykłość tego egzemplarza polega na tym, że jest to właściwie rodzaj reżyserskiej partytury, zapis zaprojektowanego w każdym szczególe spektaklu (opracowanie ukończył Frycz 1 września 1937 roku – taka data z jego podpisem widnieje pod zakończeniem dramatu), w którym tekst sztuki opatrzony jest precyzyjnymi „didaskaliami” reżyserskimi, opisującymi zarówno detale interpretacji tekstu, jak poszczególne gesty i ruch aktorów. Integralny element tej partytury stanowią rysunki zamieszczone w tekście, odnoszące się bezpośrednio do poszczególnych fragmentów

1 Na afiszu z 6 IV 1938 nazwisko Jadwigi Kopijowskiej wykreślone ręcznie.

dramatu. Antoni Waśkowski („Głos Narodu” 1938 nr 97) nazwał inscenizację „wydarzeniem artystycznym najwyższej klasy”, zwracając uwagę na znakomitą deklamację klasycznego wiersza, na świetne kostiumy (zwłaszcza kostium Tezeusza „nie mający od czasu greckich koncepcji Wyspiańskiego równego sobie dzieła sztuki plastycznej”), wśród znakomitych aktorów prym wiodła Zofia Jaroszevska w roli tytułowej („zagrała [...] całym jestestwem swej artystycznej natury: grał jej głęboki głos, bogactwem odcieni imponujący, od tragicznego patosu i krzyku bólu aż do załamania w bólu i szlochu, grały jej oczy grozą patrzące i [...] cała postać w klasycznym geście utrzymana, a zwłaszcza prześlicznej linii ręce – wyraz cierpienia psychicznego”). J. J. w IKC (1938 nr 99) z uznaniem pisał o zaletach przekładu Żeleńskiego: prostocie i klarowności „bez meandrów i zawijasów stylistycznych”, a także o oprawie scenograficznej Frycza, który „stworzył z właściwym sobie mistrzostwem – widowisko, grające barwami: na tle jedynej dekoracji (fragment pałacu królewskiego w Trezenie) stylizowane kostiumy greckich bohaterów miło pieściły oko, nie miały w sobie ani trochę sztywności muzealnej. [...] Poszczególne sceny zastygały w piękne obrazy”. Zamieszczono w tej recenzji fotografię finałowej sceny ze spektaklu, która odpowiada ostatniemu rysunkowi Frycza w egzemplarzu – oznacza to, że reżyser trzymał się ściśle stworzonej przez siebie partytury.

i) Uwagi: dar Krystyny Zbijewskiej 1993 r.

Opracowanie: Agnieszka Marszałek

Opis merytoryczny do egzemplarza teatralnego zdigitalizowanego w ramach projektu digitalizacyjnego Cyfrowe Arcydzieła Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie ("CATS") - etap I, *Dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach zadania KULTURA CYFROWA 2021.*